

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000392

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-12-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ващенко Сергій Володимирович

2. Serhiy V. Vaschenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9966-3220

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.07

Назва наукової спеціальності: Історія науки й техніки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-12-2025

Спеціальність за освітою: публічне управління та адміністрування

Місце роботи здобувача: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 27. 053. 01

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Військово-технічні впровадження у відбудові народного господарства УРСР (1943–1950 рр.).
2. Military-technical innovations during the reconstruction of national economy of the Ukrainian SSR (1943–1950).

Реферат:

1. Друга світова війна та процес післявоєнного економічного відновлення мають велике значення як частина нашої національної історичної пам'яті. Сучасний період національної історії України супроводжується зростанням суспільного інтересу до процесу економічного відновлення України та ресурсів, використаних для цього. На жаль, для більшості людей війна асоціюється з руйнуванням і занепадом, проте ця наукова праця має на меті висвітлити інший бік війни – технічні досягнення, здобуті під час Другої світової війни, які згодом були використані для відновлення народного господарства. Одні з найжорстокіших битв Другої світової війни відбувалися на території Української РСР. Окупація і тактика «випаленої землі», застосована обома сторонами під час відступу, призвели до безпрецедентних людських та економічних втрат, які неможливо повністю підрахувати. Однак, необхідно враховувати, що одним із чинників перемоги стали науково-технічні досягнення, які були спричинені військовими потребами. Хоча це питання потребує детального аналізу, не менш важливим є вплив програми ленд-лізу на прискорення технологічного прогресу та піднесення радянської промисловості." У дослідженні розглянуто ключові технічні досягнення СРСР під

час Другої світової війни та висвітлено їхню роль як одного з чинників перемоги над ворогом. Військово-технічні досягнення були головними чинниками, що сприяли швидкій реконструкції народного господарства Української РСР, яке було повністю зруйноване через початок війни та евакуацію підприємств на схід. Характерною ознакою Другої світової війни було те, що майже всі військові досягнення згодом були адаптовані для мирних цілей, що дозволило країнам відновити національні економіки. Науковці здебільшого зосереджували увагу на військових і технологічних досягненнях воєнного часу, тоді як період післявоєнної реконструкції не був глибоко проаналізований. В історіографії окремі питання зазвичай розглядалися з точки зору воєнних досягнень, тоді як реконструкція трактувалася як самостійний процес. На жаль, внесок військових конструкторів у цивільні технології отримав мало уваги. Для СРСР після Другої світової війни військово-промисловий комплекс зосередив увесь науковий, технічний та промисловий потенціал. У результаті він став локомотивом економічного відновлення країни. На жаль, амбіції радянського керівництва завадили належному завершенню реконструкції народного господарства. Ключові слова: відбудова, війна, військова промисловість, досягнення, прорахунки, народне господарство, техніка, танки, трактори, Є. Патон.

2. World War II and the process of post-war economic recovery are extremely important as part of our national historical memory. The current period of Ukraine's national history is characterised by growing public interest in the process of Ukraine's economic recovery and the resources used to achieve it. Unfortunately, for most people, war is associated with destruction and decline, but this scientific work aims to highlight another side of war – technical achievements made during World War II, which were used to restore the national economy. Some of the cruelest battles of World War II took place on the territory of the Ukrainian SSR. The occupation and scorched earth tactics used by both sides during their retreat led to enormous human and economic losses beyond calculation. However, it should be mentioned that one of the factors contributing to victory was scientific and technological advances driven by military needs. Although this issue requires detailed analysis, the impact of the Lend-Lease programme on accelerating technological progress and boosting Soviet industry is equally important. The study examines the key technical achievements of the USSR during World War II and highlights their role as one of the factors in the victory over the enemy. Military-technical achievements were the main factors that contributed to the rapid reconstruction of the national economy of the Ukrainian SSR, completely destroyed by the outbreak of war and the evacuation of facilities to the east. A characteristic feature of World War II was that almost all military achievements were subsequently adapted for peaceful purposes, enabling countries to rebuild their national economies. Scholars have largely focused on wartime military and technological achievements, while the period of post-war reconstruction has not been analysed in depth. In historiography, individual issues were usually considered from the point of military achievements, while reconstruction was treated as a separate process. Unfortunately, the contribution of military engineers to civilian technology received poor attention. After World War II, the military-industrial complex concentrated all scientific, technical and industrial potential in the USSR. As a result, it became the driving force behind the country's economic recovery. Unfortunately, the ambitions of the Soviet authorities prevented the proper restoration of the national economy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Ващенко С. В. Внесок конструкторських колективів доби Другої світової війни у відбудову народного господарства УРСР: історіографія питання. Гілея: науковий вісник. Київ: Видавництво «Гілея», 2015. Вип.

98 (7). С. 46–49 http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2015_98_14.

- 2. Ващенко С. Технічні здобутки воєнної доби як один із факторів успішної відбудови народного господарства УРСР (1941–1950 рр.). Наукові записки з української історії: збірник наукових статей. Переяслав-Хмельницький, 2015. Вип. 36. С. 167 – 172
<https://ukrlitopus.com.ua/index.php/journal/article/view/195>.
- 3. Ващенко С. Внесок М. Духова та Ж. Котіна в танкобудування та розробку нових тракторів для потреб відбудови народного господарства (1939 –1950 рр.). Наукові записки з української історії: збірник наукових статей. Переяслав-Хмельницький. 2015. Вип. 37. С. 182–187
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzzui_2015_37_26.
- 4. Ващенко С. Розвиток автоматичного зварювання під флюсом під час Другої світової війни та його вплив на відбудову УРСР (1943–1950 рр.). Мандрівець. Тернопіль, 2015. Вип. 5 (119). С. 78–82.
- 5. Ващенко С. Становлення та вплив Інституту електрозварювання АН УРСР під керівництвом Є. Патона на розвиток промисловості країни (1929–1953 роки). Український літопис. 2024. Вип. 3. С. 15–22.
<https://doi.org/10.31470/2786-8583-2024-3-15-22>.
- 6. Ващенко С. В. Науково-технічні досягнення воєнної доби як ключовий фактор відбудови народного господарства УРСР (1943–1950 роки). Молодий вчений. 2017. №1. С. 88–92. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_1_24.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U003233

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дудар Василь Леонідович

2. Vasyl' L. Dudar

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6064-9408

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кучер Володимир Іванович
2. Volodymyr I. Kucher

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6245-2529

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ветров Ігор Григорович
2. Igor G. Vietrov

Кваліфікація: к. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4830-7418

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гончаренко Олексій Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гончаренко Олексій Миколайович

